

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

[II. De Gratia Et Lib. Arbitrio.]

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

catum ipsum sit deletum. Nam reatus & peccatum sunt inseparabilia; & peccatum est fundamentum reatus: quocirca & hic, illo manente manet: & *codicis est Deo impius, & impietas eius*, Sap. 14.

QVÆSTIO XIV.

Qua sit pœna peccati orig. in decedentibus sine baptismo?

XXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS cum lequacibus fingunt Fide-
lium proles, absque baptismo mortuos, Sal-
uari ex pacto.

ZVINGLIVS hoc certum asserit. Probabile
verò, & infidelium proles saluari; vi Redem-
ptionis.

CHRISTVS. At iam damnati
sunt.

1. Quia Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit
ex aqua & Sp. Sancto, non potest introire in
regnum Dei.*

2. Ioan. 3. *Qui incredulus est Filio, non
videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.*
Item *ira exaltari oportet Fil. hom. ut om.
qui credit. &c.*

Notauit rectè S. Aug. ser. 14. de verb.
Apost. *Non dicit, Ira Dei v. niel super eos:
sed manet; adeo necesse est liberari ab ira
per baptismum.*

Vnde Ephes. 2. inquit, *Eramus & nos
filij natura filij iræ. Quia, Rom. 5. Per vni-
us auctum omnes homines in condemnatio-
nem.* Sic irato Deo quis beatus erit, nisi
amicus ipsius? Omnino, Apoc. 20. *qui
non est inuentus in libro vite scriptus,
missus est in stagnum i-
gnis.*

II. DE GRATIA ET LIB. ARBITRIO. QVÆSTIO XV.

*An gratia Iustificans sit permanens qualitas
in anima?*

XXV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO - CALVINISTÆ Imputationem
solam iustitiæ Christi statuunt, vt qui acce-
ptione gratuita simus iusti.

CHRISTVS. At ego dixi, Ioan. 4.
*Aqua gratiæ, quam ego dabo ei, fiet in eo fons
aqua salientis in vitam æternam.* Qui fons
est Sp. Sanctus inhabitans per gratiam.
Nam, Ioan. 7. *Qui credit in me, flumina de
ventre eius fluent aqua viue: subiunxitque
protinus; Huc autem dixit de Spiritu, quem
accepturi erant credentes in eum.* Sicque S.
Patres illa exponunt de gratia inhabi-
tante, & creata.

2. Idem docet meus, Rom. 5. *Sicut per
inobedientiam vnius hominis peccatores con-
stituti sunt multi sc. non imputatiuè, sed
inhærente nobis iniustitia orig. Ita per
obedientiam vnius hominis iusti con-
stituentur multi: non imputatiuè, sed
realiter.*

3. Ideo Gratia dicitur diffundi, effun-
di: vt Rom. 5. *Charitas Dei diffusa est in cor-
dibus nostris per Sp. Sanctum, qui datus est
nobis: non imputata solum.* Sicut reali-
ter Mat. 15. *De corde exeunt cogitationes ma-
le, non imputatiuè.*

4. Gratia comparatur rebus perma-
nentibus; vt pignori, Vnctioni, sigillo,
femini. 2. Cor. 1. *Qui Vnxit nos Deus, & Si-
gnauit nos, & dedit Pignus Spiritus in cordi-
bus nostris.* 1. Ioan. 2. Vnctionem, quam
accepistis ab eo, maneat in vobis. 1. Ioa.

P 2

3. Qui

3. *Qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quia Semen eius, gratia, manet in eo.*

QVÆSTIO XVI.

In quo sita sit Efficacia Gratia?

XXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTIS omnis gratia est Efficax; Sufficiens nulla: eò quod moti à Deo, debeant; non moti, non possint, agere bene.

PELAGIANIS solum lib. arbitrium est sufficiens ad salutem operandam; gratiâ opus nullâ. Vide Lutero. cal. p. 4. q. 29. 30.

CHRISTVS. At Ego Dixi: Matth. 23. *Ierusalem. &c. quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & Noluiti? Quo docui, gratiam eos Sufficientem habuisse; nō tamen Efficacem; quia Noluerunt.*

2. Par querelâ Protomartyris, Act. 7. *Vos semper Spiritui S. resististis: quasi dicat, hic sufficiens vobis datus est; sed per vos nolentes non erat Efficax.*

3. Sic Il. 5. *Expectaui ut faceret vnas; poterat enim per sufficientiam gratiæ; & fecit labruscas, per Inefficaciâ eiusdē.*

4. Rom. 2. *Ignoras, quia benignitas Dei ad penitentiam te adducit? quia sufficentem gratiam dederat. Ideo, Apoc. 3. Ego sto ad ostium, & pulso; si quis aperuerit mihi intrabo ad eum. Pullat sufficiens; si vis, fac Efficacem.*

5. Fieri autem posse efficacem sic docui. Ioan. 6. *Omnis, qui audit à Patre, per sufficientiam, & dicit; per efficaciam, venit ad me de facto. Vnde Rom. 8. Quos vocauit, hos & iustificauit: istud sufficenter, hoc efficaciter.*

XXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

EFFICACEM reddere gratiam est in potestate hominis vt Sufficienti consentiat: Sicque Efficacia gratiæ consistit in voluntate humana.

CHRISTVS. At ego contrâ dico, Ioan. 6. *Omnis, qui audit à Patre, per inspirationem internam Dei, venit ad me, per Doctoris Dei suasionem, non per studium discipuli. Quia Il. 54. est scriptum in prophetis; Erunt omnes doctibiles Dei, theodidacti. Planè, Pl. 93. Beatus homo, quem tu erudieris Domine.*

2. Disertè quoque 1. Cor. 4. *Quis te discernit, sc. fidelem ab infideli? Errorẽ prædictus diceret, Liberum arbitrium. At quid habes, in libero arbitrio, quod non accepisti, à Deo? Libertas tua est, sed Dei est bonitas persuadens arbitrio, dans & Velle, & Perficere.*

3. Si voluntas consentiendo gratiam sufficentem reddat Efficacem, iam eversa erit Prædestinatio Diuina. Rom. 8. *Quos enim prædestinasti, hos & vocasti, sc. sufficenter: sed quem ad modum? Ecce Omnia cooperantur in bonum his, qui SECVNDVM PROPOSITVM Vocati sunt Sancti: scilicet, non secundum voluntatem Vocati.*

XXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ. Voluntas homini in iustificatione nihil omnino agit; sed solus omnia Deus, à quo illa agitur.

CHRISTVS. At contra David orabat, Psal. 69. *Deus in adiutorium meum intende. Psal. 26. Adiutor meus esto, ne derelinquas me. Nomen, ait Augustin. term.*

13. de verb. Apost. *Adiutoris præscribit tibi, quia & tu ipse aliquid agis.*

2. Contra meus, 1. Cor. 15. *Gratia eius in me vacua non fuit; sed abundantius illis omnibus LABORAVI: Non Ego autem; sed Gratiæ Dei mecum. Ac per hæc, ait Aug. l. de grat. & lib. arb. c. 5. nec gratia Dei sola; nec ipse solus; sed gratia Dei cum illo.*

3. Ideo monet, 2. Cor. 6. *Ne in vacuum Dei gratiam recipiatis. Nam, Rom. 8. Spiritus adiuuat infirmitatem nostram. Atque ita ait Phil. 4. Omnia possum in eo, qui me confortat.*

XXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ Negant esse in potestate hominis, Gratia consentire, vel refragari: adeo cogit gratia voluntatem: & quis resistat ei?

CHRISTVS. At ego, Matth. 23. *Quoties volui congregare filios tuos; & Nolui.*

Hoc verò resistere est gratia. Apoc. 3. *Ego sto ad ostium voluntatis humanæ, & puto: Si quis aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum. Aperire ianuam est voluntatis.*

4. Vere Sanctus Stephanus, Act. 7. *Vos semper Spiritui Sancto resististis.*

Quæ circa, Psal. 94. *Hodie st vocemini audieritis, nolite obdurare corda vestra.*

QVÆSTIO XVII.

An SUFFICIENS Auxilium detur omnibus ad salutem?

XXX. ANTICHRISTIANISMVS.

PLAGIANI fingebant, solis liberi arbitrij viribus quemque salutem consequi posse; nec opus vlla gratia præueniente.

CHRISTVS. At ego etiam ijs sufficiens præbeo, quos præuideo non credituros. Ideo dixi, Mat. 11. *Si in Tyro & Sidone hæc facta fuissent; in cinere & cilicio penitentiam egissent.*

Ego dixi, Mat. 13. *Vobis, etiam Iudæ, datum est nosse mysterium regni Dei; ceteris autem non est datum.* 2. Thel. 3. *Non omnium est fides. Nam, Rom. 9. Cuius vult, miseretur; quem vult, indurat.*

XXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ: Solis prædestinatis, non reprobis datur auxilium sufficiens ad salutem consequendam. Quia ipse Omnis gratia est Efficax, & determinans voluntatem.

CHRISTVS. I. At ego dixi, Mat. 5. *Deus solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos, & iniustos gratiam suam, exponit S. Ambr. serm. 8. in Psal. 118. Dixi, Ioan. 1. Lux vera illuminat omnem hominē luce gratia ait Chryl. Quia, 2. Tim. 2. Vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. 2. Pet. 3. Non vult aliquis perire; sed Omnes ad penitentiam venire. Ps. 18. Non est, qui se abscondat à calore eius. Sap. 11. Misereris omnium, quia potes. &c.*

II. Sufficiens auxilium ad resurgendum à peccato non ad: est omnibus temper & ubique. Sic ipse docui, Ioan. 12. *Propter ea nō poterant credere, quia iterum dixit Isaias; excacavit oculos eorum, sc. stante cæcitate non poterant. Idem recte asseritur 2. Tim. 2. Ne quando Deus det illis penitentiam ad cognoscendam veritatem, & resistant à diaboli lequeis.*

III. Ad deuitanda tamen peccata sufficiens auxilium omnibus, semper, & vbiq; adest, mediatè, vel immediatè. Iaco iusti orari, Mat. 6. *Et ne nos inducas in tentationem.* Proinde, Eccl. 15. *Ne dicas per Deum Absit.* Quia Oseæ 13. *Perditio tua ex te: tantummodo in me auxilium tuum.* Vnde Aug. l. de nat. & grat. c. 43. *Admonet nos Deus facere, quod possumus, & petere, quod non possumus.* Idem l. de grat. & lib. ar. c. 16. *Ideo quædã iubet, quæ non possumus, ut sciamus, quid ab illo petere debeamus.*

QVÆSTIO XVIII.

An vlla sit CAUSA PRAEDESTINATIONIS in nobis?

XXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ *Evdokia*, seu merum gratuitum Dei beneplacitum causam Electionis impellentem bene constituunt; sed malè explicant, malè defendunt: Nimirum sic placuisse Deo ante præuisum peccatum origin. & etiam post præuisum peccat. origin. & actualia.

CHRISTVS; Ego quinque hac in redocui.

I. Aliqui sunt Electi. Mat. 20. *Multi sunt vocati; pauci verò electi.* Mat. 24. *Congregabunt Electos eius à quatuor ventis.* Ro. 8. *Quis accusabit aduersus Electos Dei?* Eph. 1. *Elegit nos IN IPSO ante mundi constitutionem.*

II. Sunt Electi ad regnum. Luc. 12. *Nolite timere pusillus grex; quoniam complacuit Patri dare vobis regnum.* Rom. 10. *Reliquiae, secundum Electionem gratia saluae factæ sunt.*

III. Electi ad regnum infallibiliter

saluabuntur. Mat. 24. *Propter electos breuiabuntur dies illi.* Ioan. 6. *Hæc est voluntas Patris; ut omne, quod dedit mihi; non perdam sed resuscitem in nouissimo die.* Ioan. 10. *Ne mo rapiet eas de manu mea.* Ego & Pater vnus sumus. Rom. 9. *Quos prædestinauit, hos & vocauit, sc. secundum propositum; Et quos, ita vocauit, hos iustificauit; Et quos ita iustificauit, hos magnificauit.*

IV. Electio prædicta, est facta ex mera Dei Misericordia. Lu. 12. *Complacuit Patri dare vobis regnum, gratuito.* Quia Ioan. 15. *NON OS Me elegistis; sed EGO elegi vos; & posui vos, ut catis, & fructum offeratis, & fructus vester maneat, quasi dicat. Non elegi vos, quasi viderim me eligendum fore à vobis, vos fructificaturos, aut per seueraturos; non: sed elegi vos ut faciam vos fructificare, me sequi, & perseuerare.* Clarius Rom. 11. *Reliqui mihi adhuc 7000. virorum, qui non curauerunt genus ante Baal. Sic ergo in hoc tempore reliquæ SECUNDVM ELECTIONEM GRATIAE saluae factæ sunt.*

Clarissimè Eph. 1. *Elegit nos in Ipso ante mundi constitutionem, sc. te, semus sancti & immaculati. Et, Prædestinauit nos in adoptionem filiorum SECUNDVM PROPOSITVM VOLUNTATIS SVAE, in laudem gloria GRATIAE suæ.*

Addit: *IN QVO nos FORTE vocati sumus, prædestinati secundum Propositum eius; quasi dicat. Vocatio, respectu hominum dici potest Fortuita; quia ipsi in se facti sunt; at respectu Dei nõ est fors, sed destinata, electio secundum propositum.*

V. Electio eadem est non solum gratuita; sed etiam absque vlla præuisione operum. Rom. 9. *Cum nondum nati essent,*

aut aliquid boni vel mali egissent: (Vi secundum Electionem Propositum Dei maneret) non ex operibus; sed ex Vocante dictum est ei, &c. *Iacob dilexi; Esau autem odio habui.* Ro. 11. Si gratia; iam non ex operibus: Alioqui gratia iam non est gratia.

Verum in hisce conveniunt nobiscum Calviniani: discrepant Pelagiani. Liquet in meo *Luthero-cal.* p. 4. q. 32.

QVÆSTIO XIX.

An detur ex parte hominis causa Re-
probationis?

XXXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

ALVINISTÆ perniciter Negant; esseque parem causam ac eandem tum Electionis, tum Reprobationis contendunt tam Positiuæ, quam negatiuæ.

CHRISTVS. Ego vero *veni vocare peccatores; & nolo mortem peccatoris; sed magis ut conuertatur, & viuat:* ceu suprâ pluribus manifestum: nihilominus, quia vocaui, & noluisse; ego quoque ridebo in interitu vestro, sed distinctè.

I. Reprobationis Negatiuæ causa est sola Dei voluntas; id est, Prior actus reprobationis est quo non vult quosdam saluare.

1. *Et quis est qui dicat ei, quare sic facis?* Adeo *Iudicia Dei abyssus multa.*

2. Quia verè, Rom. 9. *Antequam aliquid boni vel mali egissent, Non ex operibus, sed ex Vocante dictum est ei, quia maior seruet minori.* Et *Iacob dilexi; Esau autem odio habui,* scil. in præscientia mea Dei. Nec *Esau odio habui* ob peccatum orig. quia & *Iacob* in eadem fuit, quoad pec. orig. damnationem.

Sed hæc reprobatio dicitur Negati-

ua, qua vnum libero ab or. pec. & alterum non libero; quia sic volo: *Miserebor, cuius miserebor:* Rom. 9. *An non habet potestatem figulus luti.* &c? Proinde Deus cuius vult miseretur, & quem vult indurat. Quæ voces licet positiuum quid sonant; negatiuè tamen capiendæ sunt: sc. quæ Deus non vult aliquos saluari Voluntate Antecedente: de qua hic sola agitur. Et in hac Deus fecit vasa contumeliæ ex massa generis humani, qualia massæ huius natura conditioque requiritur ex se, sc. vasa iræ & odij. Quibus sic in ea conditione relictis, in qua inuenit; non facit iniuriam; sed voluntate sua Antecedente se negatiuè habet: ceu verè exponit *S. Aug. ep. 106.*

II. Reprobationis Positiuæ, id est, Damnationis causa est in solis hominibus reprobis ob sua cuiusque peccata.

1. Idcirco me dicturum prædixi, Mat. 24. *Ne maledicti in ignem æternum.* Qua de causa? *Esuriui enim, & non dedistis mihi manducare.*

2. Vnde & Rom. 2. *Ira & indignatio in omnem animam operantis malum.*

3. Debet homo Deum habere Autorem operum bonorum; tamen sine horum præuisione Deus eum prædestinauit, quia voluit & potuit: at habere Deum nequit Autorem malorum operum; ideo cum horum præuisione eum iuste reprobauit Deus positiuè ex causa peccatorum reprobi.

QVÆSTIO XX.

An Decretum Dei immutabile tollat liberum
arbitrium; necesse sitque tam ad bona,
quam ad mala?

XXXIV.

III. Ad deuitanda tamen peccata sufficiens auxilium omnibus, semper, & vbiq; adest, mediatè, vel immediatè. Iaco iusti orari, Mat. 6. *Et ne nos inducas in tentationem.* Proinde, Eccl. 15. *Ne dicas per Deum Absit.* Quia Oseæ 13. *Perditio tua ex te: tantummodo in me auxilium tuum.* Vnde Aug. l. de nat. & grat. c. 43. *Admonet nos Deus facere, quod possumus, & petere, quod non possumus.* Idem l. de grat. & lib. ar. c. 16. *Ideo quædã iubet, quæ non possumus, ut sciamus, quid ab illo petere debeamus.*

QVÆSTIO XVIII.

An vlla sit CAUSA PRAEDESTINATIONIS in nobis?

XXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ *Evdokia*, seu merum gratuitum Dei beneplacitum causam Electionis impellentem bene constituunt; sed malè explicant, malè defendunt: Nimirum sic placuisse Deo ante præuisum peccatum origin. & etiam post præuisum peccat. origin. & actualia.

CHRISTVS; Ego quinque hac in redocui.

I. Aliqui sunt Electi. Mat. 20. *Multi sunt vocati; pauci verò electi.* Mat. 24. *Congregabunt Electos eius à quatuor ventis.* Ro. 8. *Quis accusabit aduersus Electos Dei?* Eph. 1. *Elegit nos IN IPSO ante mundi constitutionem.*

II. Sunt Electi ad regnum. Luc. 12. *Nolite timere pusillus grex; quoniam complacuit Patri dare vobis regnum.* Rom. 10. *Reliquiae, secundum Electionem gratia saluae factæ sunt.*

III. Electi ad regnum infallibiliter

saluabuntur. Mat. 24. *Propter electos breuiabuntur dies illi.* Ioan. 6. *Hæc est voluntas Patris; ut omne, quod dedit mihi; non perdam sed resuscitem in nouissimo die.* Ioan. 10. *Ne mo rapiet eas de manu mea.* Ego & Pater vnum sumus. Rom. 9. *Quos prædestinauit, hos & vocauit, sc. secundum propositum; Et quos, ita vocauit, hos iustificauit; Et quos ita iustificauit, hos magnificauit.*

IV. Electio prædicta, est facta ex mera Dei Misericordia. Lu. 12. *Complacuit Patri dare vobis regnum, gratuito.* Quia Ioan. 15. *NON OS Me elegistis; sed EGO elegi vos; & posui vos, ut catis, & fructum offeratis, & fructus vester maneat, quasi dicat. Non elegi vos, quasi viderim me eligendum fore à vobis, vos fructificaturos, aut per seueraturos; non: sed elegi vos ut faciam vos fructificare, me sequi, & perseuerare.* Clarius Rom. 11. *Reliqui mihi adhuc 7000. virorum, qui non curauerunt genus ante Baal. Sic ergo in hoc tempore reliquæ SECUNDVM ELECTIONEM GRATIAE saluae factæ sunt.*

Clarissimè Eph. 1. *Elegit nos in Ipso ante mundi constitutionem, sc. te, semus sancti & immaculati. Et, Prædestinauit nos in adoptionem filiorum SECUNDVM PROPOSITVM VOLUNTATIS SVAE, in laudem gloria GRATIAE suæ.*

Addit: *IN QVO nos FORTE vocati sumus, prædestinati secundum Propositum eius; quasi dicat. Vocatio, respectu hominum dici potest Fortuita; quia ipsi in se facti sunt; at respectu Dei non est fors, sed destinata, electio secundum propositum.*

V. Electio eadem est non solum gratuita; sed etiam absque vlla præuisione operum. Rom. 9. *Cum nondum nati essent,*

aut aliquid boni vel mali egissent: (Vi secundum Electionem Propositum Dei maneret) non ex operibus; sed ex Vocante dictum est ei, &c. *Iacob dilexi; Esau autem odio habui.* Ro. 11. Si gratia; iam non ex operibus: Alioqui gratia iam non est gratia.

Verum in hisce conveniunt nobiscum Calviniani: discrepant Pelagiani. Liquet in meo *Luthero-cal.* p. 4. q. 32.

QVÆSTIO XIX.

*An detur ex parte hominis causa Re-
probationis?*

XXXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

ALVINISTÆ perniciter Negant; esseque parem causam ac eandem tum Electionis, tum Reprobationis contendunt tam Positiuæ, quam negatiuæ.

CHRISTVS. Ego vero *veni vocare peccatores; & nolo mortem peccatoris; sed magis ut conuertatur, & viuat:* ceu suprâ pluribus manifestum: nihilominus, quia vocaui, & noluisse; ego quoque ridebo in interitu vestro, sed distinctè.

I. Reprobationis Negatiuæ causa est sola Dei voluntas; id est, Prior actus reprobationis est quo non vult quosdam saluare.

1. *Et quis est qui dicat ei, quare sic facis?* Adeo *Iudicia Dei abyssus multa.*

2. Quia verè, Rom. 9. *Antequam aliquid boni vel mali egissent, Non ex operibus, sed ex Vocante dictum est ei, quia maior seruet minori.* Et *Iacob dilexi; Esau autem odio habui,* scil. in præscientia mea Dei. Nec *Esau odio habui* ob peccatum orig. quia & *Iacob in eadem fuit,* quoad pec. orig. damnationem.

Sed hæc reprobatio dicitur Negati-

ua, qua vnum libero ab or. pec. & alterum non libero: quia sic volo: *Miserebor, cuius miserebor:* Rom. 9. *An non habet potestatem figulus luti.* &c? Proinde Deus cuius vult miserebitur, & quem vult indurat. Quæ voces licet positiuum quid sonant; negatiuè tamen capiendæ sunt: sc. quæ Deus non vult aliquos saluari Voluntate Antecedente: de qua hic sola agitur. Et in hac Deus fecit vasa contumeliæ ex massa generis humani, qualia massæ huius natura conditioque requiritur ex se, sc. vasa iræ & odij. Quibus sic in ea conditione relictis, in qua inuenit; non facit iniuriam; sed voluntate sua Antecedente se negatiuè habet: ceu verè exponit *S. Aug. ep. 106.*

II. Reprobationis Positiuæ, id est, Damnationis causa est in solis hominibus reprobis ob tua cuiusque peccata.

1. Idcirco me dicturum prædixi, Mat. 24. *Ne maledicti in ignem æternum.* Qua de causa? *Esuriui enim, & non dedistis mihi manducare.*

2. Vnde & Rom. 2. *Ira & indignatio in omnem animam operantis malum.*

3. Debet homo Deum habere Autorem operum bonorum; tamen sine horum præuisione Deus eum prædestinauit, quia voluit & potuit: at habere Deum nequit Autorem malorum operum; ideo cum horum præuisione eum iuste reprobauit Deus positiuè ex causa peccatorum reprobi.

QVÆSTIO XX.

*An Decretum Dei immutabile tollat liberum
arbitrium; necesse sitque tam ad bona,
quam ad mala?*

XXXIV.

XXXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINI & CALVINISTARVM effata ac Maximæ sunt plures.

1. Liberum arb. est extinctum & amissum per pec. orig.

CHRISTVS. At ego dixi, Matth. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.* Mat. 23. *Volui congregare filios tuos, & Noluiisti.* Apoc. 3. *Ecce sto ad ostium, & pulso; si quis aperuerit mihi, intrabo.*

2. Plenum talibus vetus est Test. Vt Num. 30. *In arbitrio viri erit, siue faciat siue non faciat.* Deut. 30. *Proposui vobis vitam & mortem. Elige vitam, ut viuas.* Ios. 24. *Eligite quod placet, cui potissimum seruire debetis.* 2. Reg. 24. *Trium tibi datur optio; elige vnum ex his.* Eccl. 31. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus; & facere mala, & non fecit.*

XXXV. ANTICHRISTIANISMVS.

LIBER. arb. vires naturales tolluntur per pe. actualia.

Ita CALVINISTÆ.

CHRISTVS. At præter iam dicta, testantur exempla peccantium actualiter, & tamen libertatem arbitrij seruantiuna saluam. Hinc Caino dictum Gen. 3. *Sub te erit appetitus eius, & tu dominaberis illius.* Dauidi post peccata dicitur, *Trium tibi datur optio: elige.* &c. 2. Reg. 24.

XXXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ. Gratia sufficiens necessitatanimam liberumque arbitrium.

CHRISTVS. At ego ipse adhibui, adhiberique curo Monita, Præcepta,

Confilia, Minas, Increpationes, Laudationes, Præmia, pœnasque; tanquam ad homines liberi arbitrij; quo vocanti, sana suadenti ac iubenti pareant; si velint. Hinc Mat. 23. *Quoties volui congregare filios tuos.* &c. Isa. 50. *Vocaui, & non erat, qui audiret.* Ier. 7. *Vocaui vos, & non respondistis.* Zach. 1. Ios. 2. Ezech. 18. *Conuertimini, & agite pœnitentiam.* Sic excitatis si liberum est sequi; ergo gratia excitans nõ tollit lib. arbitrium: Si non est liberum; ergo vanæ sunt minæ, pœnæ, increpationes.

Manet interim istud Ioan. 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum:* Trahit enim non vi cogendo; sed amore, affectuque illiciendo.

QVÆSTIO XXI.

An arbitrij libertas sit ab & Coactione & Necessitate? Idque etiam in Deo?

XXXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ volunt per solam libertatem à coactione; non illam à necessitate; constitui liberum arbitrium. Vide Luth. 10. c. p. 4. q. 37.

CHRISTVS. Ad liberum Arbitrium requiritur Libertas vt aqu: tum à Coactione, tum à Necessitate.

1. Vnde Eccl. 15. *Deus dereliquit hominem in manu consilij sui: adiecit mandata: Si Volueris ea seruare, conseruabunt te. Apposuit tibi ignem & aquam. &c. Ante hominem vita & mors, bonum & malum; quod placet ei, dabitur illi.* Hæc verò libertas arbitrij est & à Coactione & à Necessitate: Itemque est inter Contradictoria: velle & non velle

velle; & inter Contraria, Eligere & Refpuere. Sic Eccl. 31. *Erit illi gloria aeterna, qui potuit transgredi, & non est transgressus; & facere mala, & non fecit.* Ita. 66. *Iudæi, quæ nolui elegerunt.* Hæc verò illicita est libertatis licentia. Sic, Iere. 3. *Fecisti mala, & potuisti, sc. liberè; et si non licitè.*

2. Ego dixi, Mat. 16. *Si quis VULT venire post me: non cogo, non necessito.* Ibid. *Si VIS ad vitam ingredi, serua mandata.* Mat. 14. *Aut facite arborem bonam, & fructum eius bonum; Aut facite arborem malam &c. quasi dicat, liberum stat vobis utrumque.*

3. Sic & Apostolus. Rom. 6. *Velle adiacet mihi: perficere autem bonum non inuenio.*

2. Cor. 8. *Non solum facere, sed & Velle cepisti anno priorè; nunc & factò perficite: Vt, que admodum promptus est animus Voluntatis, ita sit & perficiendi ex eo quod habetis, tum ex natura, tum ex gratia, Non quod, ait 2. Cor. 3. Sufficientes sumus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed Sufficientia nostra ex Deo est.* Phil. 2. *Deus est enim, qui operatur in nobis Velle & Perficere, pro bona voluntate.*

4. Idque sine vi coactionis seu necessitatis.

Vnde Gen. 4. *Nonne, si bene egeris, recipies: Si autem male, statim in foribus peccatum tuum aderit? Sed sub te erit Appetitus tuus; at tu Dominaberis illius, in utramlibet partem.* Luc. 7. *Pharisæi autem & Legis periti consilium Dei spreuerunt in semetipsis; non in vi alia cuiusquam, non baptizati ab eo.*

XXXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ volunt Deum necessariò agere, quæcunque agit.

CHRISTVS. At Ego inquam Mat. 3. *Potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ; tamen nunquam fecerit: non igitur omnia fecit, quæ potuit; plura supersunt.*

Item Mat. 19. *Facilius est camelum per foramen acus transi. quam diuitem. &c. Quanquam apud homines hæc impossibile est: apud Deum omnia possibilia sunt.*

2. Et tamen verè Psaltes, 113. *Omnia, quæcunque voluit, fecit, finita infinitus; proinde infinities plura potest.* Verum, Eph. 1. *Qui operatur omnia secundum Consilium voluntatis suæ, sc. per Cognitionem & Voluntatem suam.*

3. Deus potest facere, quæ non facit; & potest non facere, quæ facit, ut habens Omnipotentiam liberam ac voluntariam, Ita Dan. 3. *Potens est Deus nos de manibus tuis liberare, ô Rex: Quod si noluerit. &c.* Sic & Hester 13. *Non est qui possit resistere tue voluntati: Si decreueris liberare nos, continuo liberabimur.* Et fecit. Sap. 11. *Non erat impossibilis manus tua immittere illis multitudinè virorum, aut audaces leones. &c.* Et non fecit. Ibid. *Misereris omnium, quia omnia potes: dissimulans peccata hominum propter penitentiam: punire potest, si vellet: ergo liber.*

Denique mea vox hæc, Mat. 26. *An putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modo plusquam XII. legiones Angelorum? Non feci tamen.* Mea hæc, Mar 14. *Abba Pater, omnia tibi possibilia sunt.*

QVÆSTIO XXII.

An lumine naturæ solius cognosci possit, esse Deum, & vnum?

XXXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

Q

LVTHERO-

LVTHERANI plerique, CALVINIANI omnes pernegant.

CHRISTVS. At ego affirmo. 1. Nā Iob. 36. *Omnes homines vident Eum; sed vnusquisque inuenerit procul, in creaturis cōmunia quædam de Creatore cognoscētes.* Vnde recta est ratiocinatio Sap. 13. *Si tantum potuerunt scire, vt possent estimare Sæculum; quomodo huius Dominum non facilius inuenerunt?* Idque naturaliter.

2. Testes mihi sunt Apostoli. Act. 17. *Querere Deum, si forte atrectent eum, aut inueniant: quamuis non longè sit ab vnoquoque nostrum.* Tam sc. esse facilem Dei notitiam hinc docent S. Patres, Chry. Oecumenius, &c. Rom. 2. *Veritatem Dei in iustitia detinent. Quia quod notum est Dei, manifestum est illis: Deus enim illis manifestauit. Inuisibilia enim ipsius per ea, quæ facta sunt, intellectu conspiciuntur; sempiterna quoque eius virtus & Diuinitas: ita vt sint inexcusabiles. Quia cum cognouissent Deum; non sicut Deum glorificarunt.* Ecce notitiam Dei nō per Reuelationem, sed per species rerum: Et Deum liberè agere cognouerunt; ideo arguuntur quod gratias non egerunt,

QVÆSTIO XXIII.

An homo sit liber à arbitrij in Naturalibus & Ciuilibus actionibus?

XL. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERVS & Melancthon principio negarunt hæretice; demum retractarunt, & in hoc resipuerunt.

CALVINVS verò & Calvinistæ pernegant.

CHRISTVS. Integræ classes Scri-

pturarum militant aduersum istud commentum.

1. Multæ Scripturæ tribuunt homini post lapsum, liberam diuersarum rerum electionem. Vt Num. 30. Ios. 24. 2. Reg. 24. 3. Reg. 3. Dan. 13. (*Hæc suprâ quæst. 21. reddidimus.*)

2. Multæ docent, hominem aliqua posse facere, quæ non facit; & facere, quæ potuisset non fecisset: Vt 3. Reg. 3. *Quia postulasti verbum hoc, & non diuitias, &c.* Eccl. 31. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus.* 1. Cor. 9. *Non sum liber; non sum Apostolus?* sc. vt potuerim circumducere fororem, accipere sumptus ab Ecclesijs. Act. 5. *Nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat potestate?*

3. Multæ conditionem includunt, & simul virtute liberam oppositorum optionem. Vt II. 1. *Si volueritis, & audieritis me, bona terra comedetis.* Mat. 19. *Si vultis ad vitam ingredi, serua mandata.* Ibid. *Si vultis perfectus esse, vade, vende omnia.* &c. Luc. 9. *Si quis vult venire post me, &c.*

4. Multæ reprehendunt eum interrogatione: quasi dicat potuisses non fecisse. Vt Gen. 3. *Quare hoc fecisti?* dicitur homini: At bestia, *Quia hoc fecisti.* Gen. 4. *Quare iratus es? Quare concidit vultus tuus? Ouicula non diceret; quare fugis lupum: quia non potest non fugere.*

5. Eccl. 15. *Deus creauit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui; Saluâ prouidentia Dei: cui nil pugnat libertas arbitrij. Cum hac igitur creatus homo stetit rectus ante lapsum; persistitque cum eadem & post lapsum integrè liber, sed cætera non rectus. Atque ob hanc libertatem tantò noscitur admixibilior prouidentia Dei directrix & conseruatrix homi-*

hominis liberi sic, ut nil tamē ab illa ne-
cessitetur.

6. Multæ docent, hominem multa
facere contra Dei voluntatem. Ut Prou.
Vocavi, & remissis. Isa. 5. Expectavi ut face-
ret vinas, & fecit labruscas. Mat. 23. Quoties
volui congregare vos. &c. & nolistis. Act. 5.
Vos semper Spiritui S. resististis.

7. Multæ continent præcepta, con-
silia, exhortationes, laudes, præmia, pœ-
nas, minas, expostulationes: Quæ om-
nia clamant libertatem arbitrij ab & co-
actione & inprimis Necessitate.

QVÆSTIO XXIV.

An aliquod Verum morale possit solis natura
viribus cognosci?

XL. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ affirmant, omnia & singula
vera moralia posse solis naturæ viribus,
hoc est, cum Generali auxilio Dei cognosci;
nilque opus speciali ad vllum.

CHRISTVS. Non omne verum
morale, sed duntaxat Aliquod, potest
cum Generali auxilio naturaliter co-
gnosci: i'ud nimirum, quod ex se non
iustificat, nec meritorium est ad bea-
tam vitam. At omne pertinens ad salu-
tem, eget speciali gratia Dei.

1. Patent ista ex prædictis ad assertio-
nem liberi arbitrij. Vnde Psal. 4. *Multi
dicunt, quis ostendit nobis Bona*, moralia
quædam? *Signatum est naturaliter super
nos omnes & singulos lumen rationis præ-
dicæ vultus tui, intellectus.* Ita S. Cyril-
lus Item Pl. 57. *Si verè utique iustitiam lo-
quimini, recta iudicate filij hominum, impres-
sa cordibus omnium.* Plana hæc.

2. Planius Rom. 1. *Cum Deum cognouif-
sent, non sicut Deum glorificauerunt.* Rom.

2. *Cum Gentes, nondum Christiani facti,
quæ legem non habent, Test. veteris aut No-
ui, NATVRALITER ea, quæ legis sunt, FA-
CIUNT; eiusmodi legem, Iudaicam aut
Christianam, non habentes, ipsi sibi sunt
lex, qui ostendunt OPVS legis naturaliter
scriptum in cordibus suis; testimonium illud
reddente conscientia ipsorum.* Vnde iusta
querela Iudæ: *Quæcumque naturaliter, tanquã
muta animalia norunt, in his corrumpun-
tur.*

3. Denique Pharaonis cor induravit Do-
minus, 1. speciali auxilio destituit; ni-
hilominus tamen hoc verum morale in
particulari cognouit, dicens: Exod. 9.
*Peccavi; Dominus iustus, ego & populus me-
us impij.*

QVÆSTIO XXV.

An possit homo velle aliquid BONVM
Morale viribus lib. arbitrij
solis?

XLII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI pene nihil
tribuunt viribus naturæ; Fidei omnia soli:
Pelagiani contra, omnia viribus liberi arbitrij;
gratiæ auxilio nihil.

CHRISTVS. Omnia præcepta
Moralia, quoad operum substantiam,
longiore tempore, obseruare nemo po-
test solis fretus naturæ viribus.

1. Nam obseruationem Legis tribuit
Scriptura Gratia: Vt Ezech. 36. *Spiritum
meum ponam in medio vestri, & faciam, ut in
præceptis meis ambuletis.* Rom. 8. *Quod im-
possibile erat legi, scil. obseruari totam; in*

Q 2 quo

quod 10 infirmabatur per carnem, Deus filium suum misit in similitudinem carnis peccati & de peccato damnauit peccatum, ut iustificatio legis impleretur in nobis. Atque ut sciatur loqui de Moralibus præceptis, exemplum subiicit, *Non concupisces.*

2. Apostolus idem diuinam legem Moralem & Naturalem vocat. 1. Cor. 15. Virtutem peccati, Romanorum 8. Legem peccati, mortis: 2. Corin. 15. literam occidentem; quia dum agenda docet, infirmæ naturæ vires nõ præbet sed nos præuaricatores constituit reos peccati & mortis: A quo, ait Rom. 8. nos liberauit Spiritus vitæ per Christum, 1. Cor. 15. qui dedit nobis victoriam. Itaque recte ex hoc, 2. Cor. 3. *Litera occidit; Spiritus autem viuificat:* euicit contra Pelagianos S. Augustinus lib. de spir. & lit. solius naturæ viribus legem adimpleri non posse.

3. Rom. 2. *Factores legis iustificabuntur,* scilicet per gratiam; Et tamen, Gal. 2. *Si ex lege vel naturæ viribus, esset iustitia, Christus gratis mortuus esset.* Ergo factores legis opitulante gratiâ, non solâ naturâ, iustificabuntur: scilicet obseruando legem, quoad Substantiam operis, id est; ne peccetur; etsi non quoad Modum perfectè.

4. Inter omnia mandata sunt aliqua, quæ absque gratia seruari non possunt: ut istud Continentiæ: Sapient. 8. *Ut sciui, quoniam aliter esse non possem continens, nisi Deus det: & hoc ipsum erat sapientia, scire cuius esset hoc donum; adij Dominum, & deprecatus sum.*

Quin 1. Cor. 7. *Quisque donum suum habet ex Deo: unus quidem sic, alius autem sic.*

omn

Item mandatum dilectionis Dei est morale & naturale; item & hoc, *Non concupisces:* & tamen neutrum absque gratia speciali potest obseruari quoad operis substantiam minus quoad Modum.

5. Integra legis obseruatio certum est signum perfectæ charitatis: Ioan. 14. *Qui habet mandata mea, & seruat ea, ille est, qui diligit me.* 1. Ioannis 2. *Qui seruat verba eius, in hoc charitas Dei perfecta est.*

Et cap. 5. *Hæc est charitas Dei; ut mandata eius custodiamus.* Ioannis 14. *Qui non diligit me, sermones meos non seruat.*

At charitas Dei non potest naturæ viribus acquiri; sed infunditur: Rom. 5. Ergo nec obseruatio legis fit per vires solùm naturales.

QVÆSTIO XXVI.

An possit homo tentationem vincere, aut bonum Morale perficere cum, vel sine speciali auxilio Dei?

XLIII. ANTICHRISTIANISMVS.

PELAGIANI: esse Hieron. aiebant posse. Vide Lathero-cal p. 4. q. 44.

CHRISTVS. Quoad tentationes vincendas veras dixi: Mat. 1. 26. *Orate pro auxilio gratiæ, ne intretis in tentationem.*

Docui etiam orari: Matth. 6. *Et ne nos inducas in tentationem.*

2. Addit Apostolus, 1. Cor. 10. *Idolâtriis Deus, qui non patietur vos tentari supra id*

id quod potestis. Si non patitur; ergo suâ gratiâ conferuat, nosque vallat.

Si non supra posse; ergo indicat possetentationes incidere, quæ superent naturæ vires.

3. Clarè Sapiens. 8. Nemo potest continens, nisi det Deus. Quò minus vincitentatio contra continentiam potest grauior, nisi det Deus.

4. Vnde Psaltes, 27. In te eripiar à tentatione. 26. Adiutor meus esto, ne derelinquas me. Pl. 117. Impulsus, euerfus sum, ut caderem; & Dominus suscepit me.

XLIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI volūt, Opera omnia infidelium esse peccata; etiam ea, quæ cum speciali fiunt auxilio Dei: Idque negat, esse Pelagianismum.

CHRISTVS. Veritas dicit: Etiam sine fide ab infidelibus, & cum Dei auxilio speciali posse opera aliqua moralia bona fieri; itemque etiam sine speciali gratia Dei.

1. Ideo dixi Mat. 5. Si saluaueritis fratres vestros: autum; quod morale bonum est; quid amplius facitis? Nonne & ethnici hoc faciunt? Estote ergo perfecti, &c. quafi dicat maiora facere condecet.

At in eo gentiles non peccant, sed bene agunt sine fide, & gratia; sed Rom. 2. Naturaliter, quæ legis sunt, faciunt.

2. Exod. 1. Quia timuerunt obstetrices Egyptiæ Deum, cauentes infanticidia quod bonum; ideo edificauit illis domos: sc. remunerans eis opus bonum.

Sic Ezech. 29. Nabuchodonosori merces non est reddita, neque exercitui eius de Tyro, p. seruitute, qua seruiuit mihi aduersus eam. Propterea, ecce dedi Nabuchodonosor Regem

Babylonis, &c. diripies spolia, & eris mersus exercitui illius, Sic & Dan. 4. Peccata tua elemosynis redime; non obstante, quod sine fide, sine gratia Dei sis ethnicus.

QVÆSTIO XXVII.

An homo liberi sit arbitrij in MORALIBVS?

XLV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI certatim ac CALVINIANI præfractè negant.

CHRISTVS. At ego affirmo constanter totâ Scriptura.

1. Ex ea, quæ Præcepta continet; vt Decalogum, & alia Exod. 20. At frustra præcipitur eis, qui non possunt non deficere; aut non possunt necessitantur destituti libero arbitrio.

2. Ex ea, quæ continet Promissa Conditionata: Vt Isaia 1. Si volueritis, & audieritis me, bona terra comedetis. Si nolueritis, gladius deuorabit vos. Amos 5. Querite bonitatem, & non malitiam; & riuertis. Mat. 19. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.

3. Ex ea, quæ docet, per hominem steterisse, quo minus bene ageret, & peccata vitaret.

Vt Num. 14. Gladio corruetis, eo quod nolueritis acquiescere Domino. Deut. 30. Mandatum quod Ego præcipio tibi hodie, non supra te est. Isa. 5. Quid potui vinea mea facere, & non feci? Mat. 23. Quoties volui congregare filios tuos, & noluisti? Act. 7. Vos semper restitistis Spiritui Sancto.

Q 3

4. Ex

4. Ex ea, quæ dicit Deum quasi recedere exploratum, quò studia vergant hominum: Vt Deut. 8. *Adduxit te Dominus XL. annis per desertum, ut affligeret te, & tentaret, & nota fierent, quæ in animo tuo verfabantur.* Ibid. c. 13. *Tentat vos Dominus, ut videat, si diligatis eum.* At frustra exploraret homines Deus, nisi liberi essent arbitrij.

5. Gen. 4. *Si bene egeris, recipies; sin male, statim in foribus peccatum aderit. Sed sub te erit app. eius, s. c. peccati; & tu dominaberis illius actionis tuæ per arbitrium.* Eccl. 15. *Deus reliquit hominem in manu consilij sui. &c.*

6. Deut. 30. *Proposui vitam & mortem. &c. Elige ergo vitam, ut viuas.* Ios. 4. *Optio vobis datur, cui potissimum seruire debeatis.* Eccl. 31. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus.* 1. Cor. 7. *Qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem; sed potestatem habens suæ Voluntatis, & hoc iudicauit in corde suo, seruire Virginem suam; bene facit.* 2. Cor. 9. *Vnusquisque prout destinauit in corde suo; non ex tristitia aut necessitate: hilarem enim datorem diligit Dominus.*

QVÆSTIO XXVIII.

An homo post lapsum, sit liberi arb. in rebus SV. ERNATVR ALIBVS?

XLVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI negant; sed à Deo cogi ac saluari volunt voluntates electorum. Vide *Luthero-caluin. p. 4. q. 47.*

CHRISTVS. 1. *Ego verò in pijs occupatos dixi operarios, & edificatores,*

plantatores, cooperatores: aguntur aliquid; non passiuè aguntur. Mat. 20. *Voca operarios, & redde illis mercedem.* Talis erat qui dixit, 1. Cor. 3. *Ego plantavi, Apollo rigauit; Deus autem dedit incrementum.* Ibid. *Vnusquisque autem mercedem accipiet secundum suum laborem.* Dei enim sumus Coadiutores: *ἰδιον πόνον, proprium laborem.* Sic Mar. ult. *Prædicauerunt ubique, Domino cooperante: & confirmante sermonem sequentibus signis.*

2. Scripturæ imperant, suadent opera pietatis & conuersionem, ut hominibus liberi arbitrij: alioquin suadere coactis stultum est. Vt Zach. 1. *Ioel. 2. Conuertimini ad me. &c. II. 1. Lauamini, mūdite stote.* Ioa. 6. *Operamini nō cibū, qui perit; sed qui permanet in vitam æternam.* Ibid. *Quid faciemus, ut operemur opera Dei? Respondi: Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille.* Hinc Phil. 2. *Cum metu & tremore salutem vestram operamini.* Deus enim est, qui operatur in vobis.

3. Scripturæ docent, homines à Deo iuuari; ut qui non nihil agāt. Pl. 26. *Adiutor meus esto, ne derelinquas me.* Pl. 69. *Deus in adiutorium meum intende.* Rom. 8. *Spiritus adiuuat infirmitatem nostram. &c. postulat pro nobis gemitibus inenar.* 1. Cor. 15. *Plus omnibus laboraui; non autem ego, sed gratia Dei mecum.* De quo Aug. 1. de grat. & lib. arb. c. 15. *Nec gratia Dei sola; nec ipse solus; sed gratia Dei cum illo.*

4. Denique Scripturæ docent vocatos posse non venire. Vt Prou. 11. *Vocaui, & renuistis.* Mat. 23. *Volui tuos congregare, & noluisti.* Act. 7. *Vos semper Spiritui Sancto resististis.* Apoc. 3. *Ego sto ad ostiū, & pulso; si quis aperuerit mihi, intrabo ad eū. &c.* Quæ omnia lib. arbitrium testantur.

QVÆ.

QVÆSTIO XXIX.

Num quæ sint humana Dispositiones ad Iustificationem?

XLVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ communiter negant omnem in & ex homine dispositionem propriam, ad Iustificationem à peccatis: sed hominem volunt simpliciter passiuè agi à Deo & cogi.

CHRISTVS. I. At Ego prædicauit adultis, Mat. 3. *Parate viam Domini; Pœnitentiam agite.* Quippe, Prou. 16. *Hominis est præparare animam.* Quocirca, 1. Reg. 7. *Præparate corda vestra Domino.* Atque hæc adulti rationes competes valent, ac debent. In infantibus, rati nisque carentibus vtu, sat est aliena fides.

II. Sic tamen hominis est præparare animam, vt ipsa illa præparatio gratia indigeat præueniente, qua cum homo Actiuè concurret, non passiuè. *Agite, inquam, pœnitentiam.* Mat. 3. *Facite,* Mat. 7. *arborem bonam, & fructum eius.* Ezech. 18. *Facite vobis cor nouum.* Quocirca principalior est autor iustificationis DEVS, mouens liberum arb. Proinde nemo potest infallibiliter cognoscere suæ sufficientiam dispositionis: Mereri verò multò minus.

QVÆSTIO XXX.

Quid sit Fides iustificans? An fiducia?
An Notitia?

XLVIII. ANTICHRISTIANI. MVS.

LVTHERANI, & iuxta CALVINIANI pertendunt Fidem iustificantem esse FIDUCIAM specialis misericordiæ de remissis sibi peccatis: Ideoq; obiectum Fidei esse Scripturæ quidem omnem, at propriè solum Promissiones in eadem factas. Luthero-caluin. parte 4. quæst. 53. 54.

CHRISTVS. At longè secus Apostolus meum vas electionis, Hebr. 11. *Fides est sperandarum substantiarum rerum, vt Græci legunt; seu, vt Latini vertunt, est sperantium fundamentum.* Vnde fidei spes innititur: *Argumentū,* conuincens intellectum, non *Apparentium;* quales sunt res REVELATÆ; siue ex sint Historicæ relationes & doctrinæ; siue Miracula, seu Promissiones, siue Mandata aut Consilia: *Qualia ibidem c. 10. & 11. commemorat Apostolus; Vt de Historica Fide; Per eam intelligimus aptata esse secula: De Miraculorum fide; Per eam Sancti vicerunt regna, obturauerunt ora leonum: De promissis: Per eam adepti sunt repromissiones in Christo Iesu.*

II. Fidem facere trifidam Historicam, Miraculorum, & Promissionum; hancque Promissionum solam iustificare, commentum est profanum. Nam Vna fides est, ceu DEVS vnus, & vna Veritas reuelans ac reuelata, quæ omnia ista, aliaque plura complectitur. Crede re igitur S. Scripturæ Historiam, Miracula, Promissâ; hæc inquam singula saluant; non quæ de singulis fides sit singularis, sed omnium vna. Id quod in Luthero cal. p. 4. q. 52.

XLIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ, Fides est fiducia, & Notitia.

CHRE-

CHRISTVS, Fides nō est FIDV CIA.

1. Quia substantiam rerum sperandarum futura facit præsentia: at repræsentrare est intellectus. Argumentum quoque est conuictio intellectus. Fide intelligimus. &c. at hoc est intellectus.

2. Idem patet Rom. 4. in fide Abraham. Eph. 3. In Christo habemus fiduciam, & accessum in confidentia PER FIDEM eius. Itaque spes acquirit multam fiduciam in Fide, 1. Tim. 3.

3. Hinc Mat. 9. *Confite filia*, iam nunc spem concipe; quia prodroma fides tua te saluam fecit. Vide *Luthero-caluin. par. 4. quest. 54.*

II. Fides non est NOTITIA, sed est Assensus in rem Incognitam.

1. Quia est argumentum non apparentium, quasi dicat, Fidei est, obscura credere; non, facere ea perspicua. Facit fides quod argumentum; sed alio modo.

Nam argumenta conuincunt intellectum ad assentiendum per Euidentiā rei, causas, & proprietates: at Fides cedendo Autoritati reuelantis.

2. Isa. 7. *Nisi credideritis, non intelligetis*: itaq; fides est via ad intelligentiam. Vnde Philosophus, *Discentem oportet credere.*

3. In 1. Cor. 13. Notitiam mysteriorum distinguit à fide: *Si habuerō omnem scientiam, & nouerim mysteria omnia, & omnem fidem. &c.* Itē 1. Cor. 12. *Alij datur sermo Sap. alij scientia, alij Fides.*

4. In 2. Cor. 10. ait se per Euangelij prædicationem in captiuitatem redigere omnem intellectum in obsequium Christi: at captiuitate tali nil opus vbi est notitia. Ideo *Obedientia fidei prædicatur, quæ non est notitia.*

QVÆSTIO XXXI.

Ecquod Fidei iustificantis Obiectum?

L. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ contendunt obiectum fidei Specialis præcipuum esse Promissiones euangelicas; subque hoc & cætera contineri. *Luthero-c.p. 4. q. 55.*

CHRISTVS. 1. *Ego sum Via, Veritas reuelans & reuelata; & vita* in nō solę promissiones; quæ sunt pars minima Reuelationis. At Veritati fidem requiro parem & adæquatam sic, vt, veluti Reuelatio est fidei formalis ratio; sic & OMNIA Reuelata sint vnum formale obiectum fidei.

2. Fides erat iustificans, quam ego & exigebam, & miraculis confirmabam, & prædicabam. Nam Luc. 19. *Veni saluum facere quod perierat.* Ioan. 3. *Vt omnis, qui credit in eum, non percat.* Atqui cæcis Mat. 9. dixi: *Creditis quia hoc possum facere vobis?* Illis, *Vtique Domine, inquam; Secundum fidem vestram fiat vobis.* Hic de fide solius Omnipotentis quærebatur. Petri fides, *Matth. 16.* erat de Diuinitate mea: Centurionis, *Luc. 7.* de e vtr: quæ Marthæ, *Ioan. 11.* de Diuinitate: *Quia tuus filius Dei.* Thomæ item, *Ioan. 20.* &c.

3. Fides est iustificans licet non respiciat specialem misericordiam: Vt Voluntatem; Mar. 1. *Si vis, potes me mundare.* Volo. Phariseus confidens se iustum, *Lu. 18.* habuit fidem specialem; Publicanus hac caruit; hic tamen *præ illo descendit iustificatus.* Mar. vlt. *Qui baptizatus fuerit saluus erit. Signa autem eos, qui crediderint*
hæ

hac sequentur. &c. En si dem iustifican-
tem; non tamen specialem.

4. Horum similia docent Apostoli.
Act. 1. 4. 10. 13. 17. referuntur conciones
Petri, & Pauli de fide; at nil ibi de spe-
ciali. Philippus, Act. 8. ad Eunuchum i-
dem de fide disserit, sed generati. Item
Rom. 1. de fide Abraham multa; nil de spe-
ciali. Sic Rom. 10. de fide generatim. &c.
Item 1. Cor. 13. & 15. fides prædicatur, &
alubriat nusquam specialis.

QVÆSTIO XXXII.

An, & Quomodo, SOLA Fides iu-
stificet?

LI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI affirmant, quo-
ad rem ipsam: At quoad MODVM dissenti-
unt.

LUTHERANI Rigidi. seu Saxonici, seu VVirten-
bergenfes. aiunt Fidem iustificare per modum causæ
formalis. ALII MOLLES seu Electorales seu Flacciani
id negant. Voluntque tantum Relatiue iustificare.

2. Item RIGIDI: Fidem ita solam iustificare, vt a-
liarum virtutum Præsentiam ac meritum excludat.

MOLLES, & CALVINIANI præsentiam eor-
um necessariam asserunt, nec à fide separari
posse.

CHRISTVS. Fides non sola iusti-
ficat, id est, disponit ad gratiam iustifi-
cantem.

I. Quia Sacra Scriptura tribuit et-
iam alijs virtutibus vim iustifi-
candi.

Vt. TIMOR Domini expellit peccatum;
Eccl. 1. Est principium salutis.

2. CARITAS, Luc. 7. Remittuntur ei
peccata multa; quoniam dilexit multum.

3. Mat. 3. POENITENTIAM agite.

4. SPES: Mat. 9. Confide fili, remittun-
tur tibi peccata tua.

5. FIDES, Gal. 5. per Dilectionem opera-
tur.

6. Desiderium Sacramenti suscipi-
endi.

7. Propositum emendationis vitæ.
Luc. 3. Dirigite viam Domini, rectas facite
semitas vestras. Mat. vlt. Docentes eos serua-
re omnia.

II. SOLA Fides nec Voce, nec Re est
in Scriptura. Non in hoc, Roman. 3.
Arbitror hominem iustificari per fidem, sine
operibus legis. Nam hoc si excludit.

1. Omnia opera; ergo & fidem; Actus
enim fidei est Opus; Ioan. 6. Hoc est opus
Dei, vt Credatis.

2. Si omnem Legem excludit; ergo
& legem fidei. Vnde Rom. 3. Exclusa est
gloratio tua per legem fidei.

3. Si aliquod genus operum & legis
excludit: ergo non SOLA FIDES iustifi-
cat.

III. Fides non iustificat, solum RE-
LATIVE per modum instrumenti;
sed per modum Causæ, dignitatis, ac
meriti.

1. Fides est causa. Quia Rom. 3. di-
citur: hominem iustificari PER Fidem.
Rom. 5. Iustificati EX fide. Passim in Scri-
ptura Ex, & Per significant causam.

2. Fides est principium iustificatio-
nis Rom. 4. Credenti in eum, qui iustificat
impium, reputatur fides ad iustitiam. Act.
15. Fide purificans corda eorum, tcil. à pec-
catis.

3. Per fidem impetratur remissio pec-
catorum; non tantum relatiue respicit
eam, fides & apprehendit. Ideo dixi Lu.

7. Fides tua te saluam fecit à peccatis.

R Mat.

Mat. 15. *O mulier, magna est fides tua.* Mar. 7. *PROPTER hunc sermonem vades exijt daemonium à filia tua.*

QVÆSTIO XXXIII.

An iustitia nobis inherens sit formalis causa iustificationis perfectæ?

LII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERANI, & CALVINIANI pernegant pugnaciter.

CHRISTVS. At verò longè verissimè Apostolus 1. Rom. 4. docet, iustificari esse, iustum constitui per obedientiam Christi; quæ est, *perfecta iustitia*; diciturque *Abundantia gratiæ*; & maius Donum Dei, quam fuerit peccatum Adæ; quod perfectam iustitiam in nobis efficit. Rom. 8. *Quem autem Deus iustificat, quis est qui condemnet?* Nec iustificare est annunciare iustum; sed facere, iudicialiter pronunciare iustum; quod Dei solius est. Neque hoc forèsi modo, extrinsecè, non imputando; sed diuino modo, intrinsecè iustificationem efficiendo.

2. Item Rom. 3. *Iustificati gratis*: Efficiente liberalitate Dei, *per gratiam ipsius*, ab eo donatam & infusam, vt causam formalem: *Per redemptionem quæ est in Christo IESV*, Meritorie: *Quem proposuit propitiatorem per Fidem in Sanguine eius*; Dilpositiue per fidem. En causas iustificationis. Vbi *Gratis* significat externum fauorem Dei; *Per gratiam*, effectû fauoris, *Per causam formalem*. Nam benedictione Dei & ipsum Benefacere.

3. Item 1. Cor. 7. *Abluti estis, Sanctificati, iustificati estis in nomine Domini.* &c.

4. Tit. 3. *Vt iustificati gratiâ ipsius, here-*

des simus, secundum spem vitæ et.

Quia Spirit. Sanctum effudit in nos abundanter per IESVM, &c. Vide plura *Luthero-calv.* p. 4. q. 62.

5. Rom. 8. *Sicut portauimus imaginem Terreni; ita portemus & imaginem Cælestis*; qui Ego sum, at non per imputationem iustus, sed per inhabitationem iustitiæ increatæ. Rectius enim denominamur ex eo quod sumus; quam quod putamur. Et qui re ipsa sunt iniusti, & solum imputatiue iusti; i. diabo, quam Christo, sunt similiores. In quibus igitur fuit inherens iniustitia, in ijs iustificatis est inherens iustitia.

6. Rom. 6. *Qui mortuus est, iustificatus est à peccato.* 1. Pet. 4. *Qui passus est in carne, desijt à peccatis.*

At verè passus & mortuus resurrexerit, non imputatiue: Sic & nos per baptismum verè, non putatiue morimur, & resurgimus. &c.

QVÆSTIO XXXIV.

Causa Formalis iustificationis sitne Remissio peccatorum, et Imputatio iniustitiæ Christi?

LIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERANI causam ponunt præcipuam in Non Imputatione peccatorum, & Imputatione iniustitiæ Christi.

CALVINIANI, præcipuam asserunt causam esse in Remissione peccatorum, siue Non Imputatione, inclusa iniustitiæ Christi Imputatione. Quæ prioris termini variatio non asserit sententiæ variationem: itaque consentiunt.

CHRISTVS. Neque ego agnosco, neque sciuit docuitue meus Apostolus seu Non imputationem, seu Imputationem.

nem. Verum ita de me dequere statuit. Rom. 4. *Qui traditus est propter delicta nostra.* Hæc pars prior est iustificationis, Remissio peccatorum; Altera, *Et resurrexit propter iustificationem nostram.* Istis præparatoria præeunt fides, spes, charitas, timor. &c. Nam I. Cor. 15. *Si non resurrexissim, inanis esset fides vestra.* Nunc autem, Rom. 5. *Sicut peccatum regnavit in mortem: ita & gratia regnat per Iustitiam in vitam æternam.* Vide in *Luthero calu. p. 4. q. 65. 64. de inseparabilitate Remissionis & Renouationis.*

LIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ. Imputatio Iustitiæ Christi est forma Iustificationis Christianæ.

CHRISTVS. At neque Prophetica, neque Euangelica, nec Apostolica Scriptura vel nouit vnquam imputationem iustitiæ meæ; At Redemptionis ac Meritorum meorum imputatio constat.

At vt huius multa est, sic nulla istius necessitas assignari potest, nisi ficta.

I. Non quod post iustificationem inhæreant, æquè ac prius, peccata; sed tantum sint TECTA. Quia TOLLI peccata docent Scripturæ Veteris Test. I. Par. 2. *Obsecro Domine, aufer iniquitatem serui tui.* Ila. 44. *Deleui vt nubem iniquitates tuas, & quasi nebulam peccata tua.* Ezech. 36. *Mundabimini ab inquinatis.* Pl. 5. *Mundabor & super niuem dealabor.* Pl. 102. *Quantum distat ortus ab occidente, longè fecerit iniquitates à nobis.* Pl. 9. *Queretur peccatum illius, & non inuenietur.*

2. Ipse me, Ioan. 1. *Ecce Agnus Dei, qui*

tollit peccata mundi. Act. 3. *Conuertimini vt deleantur peccata vestra.* Heb. 9. *Christus semel oblatus est, ad multorum exhaurienda peccata.* I. Cor. 6. *Abluti estis.* &c. Eph. 5. *Eratis aliquando tenebræ; nunc autem lux in Domino.*

3. Rom. 5. *Sicut per inobedientiam Adami peccatores constituti sunt multi: ita per obedientiam Christi iusti constituuntur multi.* At verè, non imputatiuè sunt peccatores constituti: Ergo similiter iusti. Quin imò ibid. *Maior est Christi gratia, quam Adami peccatum.*

II. Imputatio non est ideo necessaria, quod nostra inhærens iustitia non sit tum perfecta vt simpliciter iustificet. Quia iustitia inhærens sita est in fide, spe, charitate, iuxta Scripturas: At ista hic esse perfecta queunt: ergo & iustitia.

De fide: Quia nò possit hic esse perfecta; st hic non erit, sicque nunquam: nam I. Cor. 13. *fides desinet.* I. Iac. 1. *Probatio vestra fidei multo pretiosior auro.* Eunuchus, Act. 8. *credidit ex toto corde: ergo perfectè.* Abraham, Rom. 4. *non infirmatus fide contra spem in spem credidit.* Heb. 11. *Sancti per fidem vicerunt regna.* I. Ioan. 5. *hæc est victoria, que vincit mundum, fides nostra.*

De Spe, Heb. 6. esse debere dicitur *tantum anchora firma.* De Caritate, Ioan. 15. *Maiorem hac dilectione nemo habet, quam vt animam suam ponat quis pro amicis suis.* At hoc S. Martyres fecerunt. I. Ioan. 2. *Qui seruat verbum eius, in hoc verè caritas Dei perfecta est.* Et, c. 5. *mandata eius graua non sunt.* Hinc plurima perfectorum exempla in scripturis.

*
*
R 2

QVÆ

QVÆSTIO XXXV.

An certitudine fidei quis certus esse possit ac debeat se esse iustificatum?

LV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ Affirmant posse, debereque credi.

CHRISTVS. Verè Sapiens: Prou.

20. Quis potest dicere, min^o debet de se credere: *Mundum est cor meum, purus sum à peccato. Ideo orabat Ps 5. Cor mundum creauit me Deus.*

2. Eccl. 9. *Sunt iusti & sapientes, & opera eorum in manu Dei. Et tamen nescit homo; vtrum odio, vel amore dignus sit: sed omnia in futurum seruantur incerta.*

3. Eccl. 5. *De propitiato peccato nolite esse sine metu; neque adicias peccatum super peccatum, & ne dicas: Misericordia Domini magna est, multitudinis peccatorum meorum miserabitur. De his in Luthero caluin. parte 4. q. 66.*

4. Iob. 9. *Non reprehendit me, cor meum in vita mea. &c. Etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea. Et tamen, Verebar omnia opera mea, sciens quod non parceres delinquenti.*

5. Dauid Ps. 18. *Delicta quis intelligit? Ab oculis munda me, & ab alienis parce seruo tuo.*

6. Paulus 1. Cor. 4. *Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum, Vbi horum certitudo iustificationis?*

7. Quid, quod passim Scripturæ Vel Conditiones requirant ad iustificationem: Deut. 4. 2. Paral. 6. Isa. 1. Ioan. 13. *Vos amici eritis, si feceritis, quæ ego precipio*

vobis. Luc. 13. *Nisi penitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Act. 8. Si credis in toto corde, licet.*

2. Vel Scripturæ indicant incertum esse, an, qui penitet, consequatur remissionem. Vt Dan. 4. *Forſan ignoscat Deus delictis tuis. Ioel. 2. Conuertimini ad me in toto corde. &c. Quis scit, si conuertatur, & ignoscat Deus. Idem Ionæ 3. Act. 8. Penitentiam age ab hac nequitia tua, & roga Deum si forte remittat tibi.*

3. Vel Scripturæ admonent, ne simus inuicem securi quasi certi de adeptâ iustitia. Vnde Prou. 28. *Beatus homo, qui semper est pauidus. 2. Cor. 10. Non enim, qui se ipsum commendat, ille probatus est; sed quem Deus commendat: at habens certitudinem fidei de sua iustitia posset se verè commendare. Verum secus Phil. 2. Cum metu & tremore salutem operamini. 1. Pet. 1. In timore, in obuius vestri tempore cõuersamini. 2. Pet. 1. Satagite, ut per bona opera certam vestram vocatiõnem & electiõnem factatis, id est, iustificationem, Rom. 8. Nam quos vocauit, & iustificauit. Quod si iustificationis certitudo ex bonis operibus pendet; nõ igitur ex sola fide. At certa, illorum certitudo est coniecturali.*

QVÆSTIO XXXVI.

An certitudine si lei homo certus esse possit, ac debeat, se esse Prædestinatum.

LVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ affirmant adeo, vt negent esse fidelem, qui id non credat, perinde vt credit Christum esse, & Deum esse.

CHRISTVS. I. Ego verò docui, salutem ex conditione operum pendere. Mat. 5. *Nisi abundauerit iustitia vestra plus,*

plus, quam Phariseorum, non intrabitis in regnum caelorum. Mat. 19. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Rom. 8. Quod Si filij & haeredes: si tamen compatimur. 2. Tim. 2. Si commorui sumus: & conuiuemus &c. Nō coronabitur, Nisi qui legitime certauerit.

H. Paulus mysterium Prædestinationis refert inter arcanissima: Rom. 11. O altitudo diuitiarum sapientiae & scientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia Deus, & inuestigabiles viae eius? Et Quis nouit sensum Domini, aut quis Consiliarius eius fuit?

III. Apostoli docent fideles ad timorem. Rom. 11. Fide stas; noli alium sapere: sed time. 1. Cor. 10. Qui stat, videat ne cadat. Phil. 2. Cum timore & tremore salutem vestram operamini. Apoc. 3. Tene quod habes, ne alius forte accipiat coronam tuam.

IV. Docui in parabola seminis, Lu. 8. multos ad tempus credere, & in tempore tentationis recedere. 1. Tim. 4. Discedent quidam à fide. Ibid. c. 4. Quidam errauerunt à fide. Instantias haereticorum dilutas repete ex *Luthero. cal. p. 4. quest. 67.* Quare tamen si fidem habens certus est de sua iustitia; cum sola fides non iustificet. Nec certus est de perseverantia; cum fides amitti possit: Nec certus de prædestinatione; cum fides communis sit reprobis & prædestinatis.

QVÆSTIO XXXVII.

Fides & Iustitia an sint propria sotorum electorum, amittique possint?

LVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI plerique volunt, & bene Electos posse labi: Attamen fieri posse negant. Martyr & Kemnitius, quin ante vitæ finem respiciant. &c. Vide *Luthero. cal. p. 4. q. 68.*

CALVINIANI, Esse propriam asserunt; amittique posse negant: Et ideo dirè ab Lutheranis impugnantur.

CHRISTVS. At Ego docui esse multos, Luc. 8. qui ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Hisce perseverantia deest: non fidei semen, quod cum gaudio susceperant.

2. Dixi, Ioan. 15. Omnem palmitem in me, ergo viuente in fide & iustitia, sed non ferentem fructum, tollet eum. At palmites nascuntur è vite, non inseruntur: sic fideles in Christo renati, sunt viui; infrugiferi arefcunt: ideo colligent eos & in igne mittunt. 3. Dixi, Mat. 24. Quoniam abundabit iniquitas, refrigescet caritas multorum. Qui autem perseverauerit vsque in finem, hic saluus erit: at frige facti nō perseverabūt.

4. Quocirca, Ezech. 18. Cum auerteris se iustus à iustitia sua, & fecerit iniquitatem morietur in illo. Ideo 1. Cor. 9. Castigo corpus meum. &c. ne forte, cum alijs predicauerim, ipse reprobus efficiar. Hoc non metuunt presumptuosi Calvinistæ. Idcirco, Gal. 5. Euacuati estis, qui in Lege iustificamini, in fœdere Abrahamæ, à gratia excidistis, quam in baptismo accepistis. 5. Atq; ita 1. Tim. 1. Quidam circa fidem naufragarunt. Et. c. 4. In nouissimis diebus discedent quidam à fide. Et iam, c. 6. Quidam errauerunt à fide. Et verò Heb. 6. Voluntarie peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur hostia pro pecc. &c. Quia Impossibile est, i. difficile in mū, eos, qui prolapsi sunt, renouari ad pœn. 6. Sese tamen renouarunt prolapsi Adam, Dauid, Petrus, &c. Non renouati sunt lapsi prius Lucifer, Saul, Salomon, Simon Magus, Iudas. Itaque tū reprobi fidem iustitiamque recepisse possunt, & tamen perdere; tum electi receptam perdere, perditamque recuperare valent.

QVÆSTIO XXXVIII.

An homo post iustificationem maneat peccator? Simque iusti omnes pares?

LVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ affirmant post iustificationem homines manere peccatores, manentibus peccatis in eis, licet tectis per imputatiuam iustitiam.

CHRISTVS. At ego inquam, Mat. 23. tales esse *similes sepulcris dealbatis, quæ intus plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia.* Similes Virginibus fatuis oleo iustitiæ carentibus, Mat. 25. Similes lupis rapacibus intus; foris licet in vestimentis ouium veniant. Mat. 7.

2. Aliter de me Vas meum electionis Rom. 8. *Prædestinavit nos conformes fieri imaginis Filij sui: ut si ipse Primogenitus in multis fratribus.* Istis verò quid difformis: Aliter Psaltes 50. *Asperges me, & mundabor: &c. Cor mundum crea in me Deus.* Sic, 1. Cor. 6. *Abluti estis, sanctificati estis, iustificati estis.* Sic, Eph. 1. *elegit vos, ut essetis sancti & immaculati in conspectu Dei.*

LIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LYTHERANI Iouinianissantes affirmant iustos inter se pares esse. Vide in *Luthero cal par. 4. q. 69. Et in Genial. p. 4. q. 15.*

CHRISTVS. At si verum, quod, Mat. 11. *Non surrexit maior Ioanne Baptistâ iam ceteros ei impares fuisse necesse est: Ut & Centurioni, De quo Mat. 8. non inueni tantam fidem in Israel.* Clarè Luc. 7. *Remittitur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui minus dimittitur, minus diligit,*

Inde, Mat. 13. *Terra alia efferebat fructum tricesimum, sexagesimum, aliaque centesimum.*

2. Pariter & in *domo patris mei mansiones multe sunt: Ioan. 14. Quia 1. Cor. 15. Alia claritas solis, alia lune. &c. & stella differet à stella. &c.* Ita & iusti cum in terris, tum & in cælis. Plura in *Luthero-caluinista.*

LX. ANTICHRISTIANISMVS.

LYTHERO-CALVINIANI negant iustos crescere in iustitia; ideoque pares esse; licet in virtutibus fide, sp., caritate crescant.

CHRISTVS. Ego docui *Caritatem* auge scire; ut *Ioan. 17. Dilige me & plures*; *Ioan. 15. Maiorem dilectionem enim enim habet, ut animam suam ponat, vis pro amica suis.* Huc consonant passim *Apostoli.* *Iustitia est ipsa caritas: ut docui Mat. 22. Nisi abundauerit iustitia vestra plus, &c.* *id est, caritas: nam Scribas arguebam, quod diligenter solum diligentes se; at ego iusti quoque inimicos diligere, eisque heri bene.* Sic, 2. Cor. 9. *Deus auget in remota si uigum iustitiæ uobis inhaerentis; non meæ Christi, quæ exaugere nequit.* Itaque *Prou. 4. Iustorum semita quasi lux splendens præcedit, & crescit usque ad perfectum diem.* Proinde *Apoc. 17. Qui iustus est, iustificetur adhuc; & qui sanctus est, sanctificetur adhuc.*

QVÆSTIO XXXIX.

An Discrimen Legis & Euangelij probet Operum bonorum necessitatem?

LXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LYTHERANI, CALVINIANI, cæceterique *Sectarii* volunt posse hominem saluari, et

ri, etsi nulla opera bona operetur, aut Dei mandata seruet. Quidam eorum volunt necessitatem Præsentia; at non Efficientia. Plerique triplex discrimen legis & Euangelij fingunt, vt opera bona eliminent.

1. Vetus Test. esse legem operum: Nouum esse lætum duntaxat Nuncium; proinde nec Christum esse Legislatorem: Præceptaque Noui Test. pertinere ad Vetus.

2. Legem esse cum conditione operum: Euangelium verò gratuitum cum promissionibus absolutis, non conditionatis operum.

3. Legem terrere, minari; Euangelium consolari solum. Vide *Luthero-cal. par. 4. quest. 71. 72.*

CHRISTVS. Narrauerunt mihi iniquas fabulationes.

I. LEGES propriè pertinent ad Euangelium; iuxta prophetias, Isa. 2. *De Sion exibit Lex.* Leu. 33. *Ego dicor Iudex, Legisfer, Dominus.*

2. Deinde, Ego *Mat. 5.* Legem Moysis confirmavi, explicavi, perfecì: *Nisi abundauerit in fructu vestra plus.* &c. Ideo dixi ibid. *Ego autem dico vobis, vt Legisfer. Non veni soluere legem; sed adimplere.* Idcirco, *Mat. 7.* *Eram docens sicut potestatem habens; non sicut Scriba,* ex sola scientia; sed ex Autoritatis excellentia. Quin ita conclusi: *Si quis ergo sulerit vnum de mandatis istis minimis, Moralibus sc. & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno celorum.*

II. MINAE item pertinent ad Euangelium.

I. Ipse enim talia: *Mat. 5.* *Qui dixerit fratri suo fatues, reus erit gehennæ ignis.* *Mat. 7.* *Omnis arbor que non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Similium plena omnia.

FINGVNT quidam ista ad vetus Test. referenda.

AT ita plerique sermones mei spectarent eodem, & Noui Test. pars potior foret Vetus. Idem de Apostolicis scriptis, dictisque statuendum esset. Id quod est Lucem appellare tenebras. Euangelium tamen, licet terreat, lætum nuncium dicitur ob nunciatum saluatorem, remissionem peccatorum, cælum referatum, Sp. sanctum missum, qui est caritatis & timoris, sed filialis ac casti.

III. PROMISSIONES Euangelij sunt CONDITIONALES. Vnde dixi, *Nisi abundauerit.* &c. *Mat. 9.* *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.* Vide hic *Luthero-cal. p. 4. q. 72.* *Luc. 10.* *Domine; quid faciendo vitam æternam possidebo?* &c. *Hoc fac, & viues.* Hæc conditionata promissio est; non absoluta; non ironica; vt fingunt. Plena talium conditionum scriptura est. *Mat. vlt.* *Qui crediderit, salu⁹ erit.* Nec pluribus opus in re liquida.

QVÆSTIO XL.

An Libertas Christiana probet operum bonorum necessitatem ad salutem?

LXII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI iuxta contendunt Christianos esse exleges; opera bona esse fructus & signa fidei; tamen indifferentia esse oportere, vt nec præcepta, Nec prohibita; quæque nec damnare, nec iustificare valeant; si eque facienda, vt quæ sint à Deo acceptanda; non vt examinanda; &c. Vide *Luthero-cal. p. 4. q. 74.*

CHRISTVS. I. At iam liquet Me verum Legislatorem; prædictum, & esse; & Euan-

Euangelium propriè legem.

2. Deinde vere præcepta fanciui, *Ioan. 3. de baptismo: Ioan. 6. de Eucharistia. Mat. 5. de Cõiugio & repudio. De quo 1. Cor. 7. Præcipio non ego, sed Dominus. De præcepto dilectionis, Mat. 22.*

3. Legem Moralem Moyſis comprobauit, *Mat. 5. 6. 7. 19. Mar. 10. Luc. 18. ad probans Decalogum. Et non eam per Euangelium abrogauit. Nam Matth. 5. Non ueni soluere legem, sed adimplere Moralem.*

4. Idcirco uenturus sum Iudex; ut reddam unicuique iuxta opera eius. *Mat. 24. Act. 10. 17. Rom. 2. 4. &c.*

II. VERA LIBERTAS CHRISTIANA est in tribus.

I. Libertas à peccato & morte: Ideo *Ioan. 8. Si uos Filii liberi estis, uerè liberi eritis. Qui autem facit peccatum, seruus est peccati. Ita & Rom. 6. & 7. Quod si permaneret peccatum in homine iustificato, sed non imputatum, non esset uerè liberatus; nec ego uerè essem Redemptor.*

II. Libertas à iugo ceremonialium & iudicialium. *Act. 15. Quid tentatis imponere iugum. &c. Gal. 4. Quomodo reuertimini ad infirma & egena elementa? &c. Gal. 5. State, & nolite iterum iugo seruitutis contineri. Heb. 7. Translato enim Sacerdotio, necesse est, ut & Legis translatio fiat.*

III. Libertas à dominio Legis naturalis, id est, à seruili timore. *Quia Rom. 6. Non estis sub lege, sed sub gratia. 2. Cor. 3. Vbi spiritus Domini, ibi libertas. Gal. 5. Si spiritu ducimini, non estis sub lege. 1. Tim. 1. Iusto non est posita lex, sed iniustus & non subditus. Aug. in Ps. 1. Aliud est esse hominem sub lege, aliud esse in lege. Illud serui, hoc liberi est, qui agit, non agitur. Cum igitur promissio vitæ sit conditionalis, pla-*

ne conditionem obseruari necesse est, Atque ita seruire Deo, est in libertate Christiana regnare.

QVÆSTIO XLI.

An necessitas operum ad salutem doceatur ex Nouo Testamento?

LXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI perinde ac CALVINIANI solam Præsentiam necessitatem affirmant, id est, necessaria esse, ut fides sit uia, uera & fructuosa: Fidem uero solam habere relationem, ad salutem, non opera, quasi hæc essent merita, causa, conditiones.

CHRISTVS. 1. At ego uenturus Iudex ex Dei gratuita misericordia, per mea Merita, Electis suæ beatificationis causam quadantenus sum ita pronunciaturus, *Mat. 25. Venite benedicti Patris mei, possidete paratum uobis regnum a constitutione mundi. Cur? & surui enim, & ad dñm mihi manducare.*

2. His consonant Apostoli mei, *Heb. 10. Patientia uobis necessaria est; Cur? & uoluntatem Dei, reportetis promissionem. 1. Tim. 2. Mulier, &c. saluabitur per filiorum generationem; si permanserit in fide: Sola? Non, sed & dilectione, & iustificatione cum sobrietate. Phil. 2. Cum metu & tremore salutem uestram operamini. 2. Cor. 7. Tristitia, que secundum Deum est, penitentiam ad salutem stabilem operatur. Rom. 8. Si spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis. 2. Cor. 4. Id quod in presenti est momentaneum, & leue tribulationis nostre, supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis. Rom. 8. Existimo enim quia non sunt condigne pæssiones huius temp-*

temporis ad futuram gloriam. Rom. 10. *Corde creditur ad iustitiam; ore autem fit confessio ad salutem.* Nimirum ipse dixi, Matth. 10. *Qui me confessus fuerit, confitebor ego eum coram Patre meo.* Iacob. 1. *Qui perspexerit in lege perfectam libertatis & permanserit in ea, non Auditor obliuiofactus, sed factor operis, hic beatus in FACTO suo erit.* Iac. 2. *Quid prodest, si fidem quis dicat se habere; opera autem non habeat; nunquid poterit fides saluare eum?*

3. Atque ad istam de operum ad salutem necessitate veritatem Euangelicam & Apostolicam accessit eiusdem continuata Traditio,

QVÆSTIO XLII.

An Lex Diuina sit possibilis obseruatu?

LXIII ANTICHRISTIANISMVS.

LVIHERANI æque ac CALVINIANI adeo negant impletu possibilem; ut iustum quoque opera reprobationem mereri comminiscantur. Vide *Luthero-cal. p. 4. q. 76.*

CHRISTVS. I. At sapius docet Scriptura, quod 1. Ioan. 5. *Mandata eius graua non sunt.* Et ego, Mat. 11. *Iugum meum suauis est, & onus meum leue.* Quò possibile magis.

Neque ideo suauis, & non grauis; ut No-uatores fingunt, quòd renatis non im-putetur præuaticatio; ut quos liberarim a maledicto legis; *Gal. 3.* Et nihil eis sit damnationis, qui sunt in Christo; *Rom. 8.* Non, inquam ideo: Quia illa Non imputatio Vel tollit Obligationem legis; tunc facit ut lex sit non lex; sicq; fallum esset hoc, lex mea est iugum suauis: Vel tollit reatum ex præuaticatione con-

tractum, quem contrahi permittit ut seruatu impossibilis; tunc esset iugum durissimum. At contra docuit *Ezech. 36.* *Spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam, ut in præceptis meis ambuletis:* Et si ego fideles liceraui a maledicto legis im-portabilis antè, nunc facilis facta.

II. Docui Ioan. 14. *Qui diligit me, sermonem meum seruabit.* Rom. 13. *Qui diligit proximum, legem impleuit.* Nam, *Gal. 5.* *Omnis lex in vno sermone impletur; Diliges proximum tuum.* &c. At omnes debent, & possunt diligere proximum: ergo & legem obseruare. Vnde Ioan. 3. *In hoc cognoscent omnes, quòd discipuli mei estis; si dilectionem habueritis ad inuicem.* Quin imò *Ioan. 15.* *Vos amici mei eritis si feceritis, quia ego præcipio vobis; Sin amici non eritis.*

DICENT, dilectionem hic esse inchoatam solum; non perfectam; ideo non diligi sicut oportet.

Verum est, Nihil hinc absolutè perfectum est; est tamen secundum quid perfecta dilectio, eaque possibilis ad sufficientiam legis. Vnde datur hinc perfectio aliqua: Ideo *Matth. 5.* *Estote perfecti.* *Mar. 19.* *Si vis perfectus esse.* *Phil. 3.* *Quicumque perfecti sumus.* Itaque 1. *Ioan. 5.* *Qui seruat verbum eius, vere in hoc caritas Dei perfecta est.* Quare, *Gen. 17.* *Ambula coram me, & esto perfectus.*

III. Quidam seruarunt madata; præsertim illud, *Diliges:* & hoc, *Non concupisces.* Vt *Dauid Psa. 118.* *In toto corde meo exquisiui te.* 3. *Reg. 14.* *Dauid custodiuit mandata mea & secutus est me in toto corde suo, faciès, quòd placitum esset.* *Act. 13.* *Vir secundum cor meum, qui omnes meas voluntates faciet.*

S

Et

Et vero ego de Apostolis sum Patri restatus: Ioan. 17. *Sermonem meum serua- uerunt. Et de Zacharia & coniuge, Luc. 1. Erant iusti ambo ante Deum, incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus, sine querela. Illud, Non concupisces: Voluntati præcipitur; non Sensui, utpote legis incapaci. Vnde Rom. 7. Si quod nolo facio, concupisco sci. inuitus iam non ego operor illud voluntate.*

QVÆSTIO XLIII.

An opera iustorum bona, sint peccata: & nihil iustificent?

LXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ esse peccata asse- runt præfractè,

CHRISTVS. At opera iusta esse iniusta nego.

1. Quia Mat. 6. *Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit: Luc. 11. Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Oculi intentio est, corpus lucidum est opus bonum. Proinde Mat. 5. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona.*

2. Iob. 1. *in Omnibus his non peccauit labijs suis: vir simplex & rectus, & recedens à malo. Pl. 7. Iudica me Domine secundum iustitiam meam. &c. 1. Cor. 3. Si cuius opus manserit, quod super edificauit: mercedem accipiet. Si cuius opus arserit: detrimendum patietur. En operum differentiam.*

3. Iacob. 3. *In multis offendimus omnes: At si omnia opera iustorum sint peccata, iam in omnibus offenderetur. Vnde Iac. 2. Si legem perficitis regalem: Diliges proximum, &c. benefacis.*

4. Quoties ego, vetusq; Scriptura de- terremus homines ne peccent? Suade- mus tibi bona operentur? Et opera bona essent peccata mala?

5. Demum opera dixi absolutè bona, Mat. 5. *Videant opera vestra bona. 1. Tim. 6. Diuitibus præcipe non superbe sapere, diuites fieri in operibus bonis. Tit. 3. Curent operibus bonis præesse, qui credunt Deo.*

LXV. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ negant opera bo- na iustificare amplius.

CHRISTVS. At ego dixi, Ioan. 14. *Qui diligit me, quod nemo potest, nisi iustificatione prima iustificatus, sermonem seruet, ad iustificationem secundam ampliolem, & Pater meus diliget eum.*

2. Sic è contra, Apoc. vlt. *Qui sordidus est, sordescat adhuc: & qui iustus est, iustificetur adhuc. Sic Deus, 2. Cor. 9. multiplicabit semen, & auget incrementa frugum iustitie vestrae. 2. Cor. 7. Emundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Domini.*

3. Rom. 6. *Sicut exhibuistis membra vestra seruire iniquitati ad iniquitatem: sic exhibete ea seruire iustitie in sanctificatione, non vltiore.*

4. Denique Et ct. 18. *Non impediaris orare semper, & ne uerearis usque ad mortem iustificari.*

QVÆSTIO XLIV.

An opera iustorum sint eterna vita meritoria?

LXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINIANI pernegant in- meo Luthero-cal. p. 4. q. 81.

CHRI-

CHRISTVS. Afirmant Scripturæ:

1. Quæ vitam æternam appellant mercedem. Mat. 5. *Merces vestra copiosa est in cælis. Quoniam ipsorum est regnum cælorum.* Mat. 20. *Voca operarios, & redde illis mercedem;* illam, quæ debetur operibus, non solum promissioni; quia huius impletæ conditio est opus. Nec ideo datur filijs, quia filij sunt; sed operibus quoque ipsis Infantibus datur iure hæreditatis; at adultis etiam iure mercedis.

2. Datur merces in mensura. Mat. 16. *Reddet unicuique secundum opera sua.* Lu. 6. *Eadem mensurâ, qua mensi fueritis, remetietur vobis.* 1. Cor. 3. *Vnusquisque mercedem recipiet secundum laborem suum:* Nec solum præmium, sed ipsam vitam æternam his, qui per patientiam boni operis querunt gloriam & incorruptionem. Nam addit, *Qui seminât in spiritu, de spiritu metet vitam æternam.* Et verò præter hanc quid isthic est præmij? Neque vita æterna datur fidei soli, & operibus ceu fidei signis ac fructibus, ut fingitur; quia malè tunc diceret Scriptura *secundum opera sua.*

3. Ratio, cur detur æterna vita sunt opera. Ut Mat. 25. *Venite, possidete paratû vobis regnum.* Esuriui ENIM; & dedistis mihi &c. Apoc. 7. *Hi sunt, qui venerunt ex magna trib. &c. IDEO sunt ante Thronum Dei.* Ob opera datur; non ob prædestinationem eorum ad vitam. Sicut promissit Deus Abraham multiplicationem seminis; at eam voluit ipsum promereri operibus: Isaacum voluit precibus impetrare filios.

4. Scripturæ docent, præmium operibus reddi ex iustitia. 2. Thef. 2. *Iustum est apud Deum retribuere tribulationem his, qui vos tribulant; & vobis, qui tribulamini, re-*

quiem nobiscum. 2. Tim. 4. *Reposita est mihi corona IUSTITIÆ.* &c. Heb. 6. *Non est iniustus Deus, ut obliuiscatur operis vestri.* 1. Cor. 9. *Vnus accipit brauium.* Plura vide in Lutbero-cal. p. 4. q. 81.

QVÆSTIO XLV

Num quæ fiducia sit in meritis collocandis sitque fas eorum intuitu, operari?

LXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ. Nulla in meritis ponenda fiducia est.

CHRISTVS. Præcipua in Deo; aliqua in meritis spes proprijs est. Nam Tob. 4. *Fiducia magna erit coram Deo elemosyna omnibus facientibus eam.* Job. 11. *Si non manserit in tabernaculo suo iniustitia, tunc habebis fiduciam proposita spe.* 1. Tim. 3. *Qui bene ministraverit, gradum bonum acquirat, & multam fiduciam.* &c. 1. Ioan. 3. *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.* Vide plura in Luthero-cal. p. 4. q. 82.

LXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ. Nefas est, mercedis intuitu operari bene.

CHRISTVS. Fas est; sed nec tantum, nec præcipuè primæ sint Deo.

1. Sic monui, Mat. 4. *Pœnitentiam agite, appropinquat ENIM regnum cælorum.* Sic & Baptista Mat. 3.

2. Sic iussi, Mat. 6. *Primum querite regnû Dei.* Lu. 16. *Facite vobis amicos. &c. ut recipiant vos in æterna tabernacula.*

3. Sic exempla docent: Dauidis, Pla. 118. *Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes PROPTER retributionem.* Eccl. 18. *Ne verearis usque ad mortem iustificari; Quoniã merces Dei manet in æternum.*

S 2

4. Sic

4. Sic monent Apostoli. i. Cor. 9. *Sic eurrise, ut comprehendatis.* Col. 3. *Quodcumque facitis, ex animo operamini, sicut Domino, & non hominibus: scientes, quod à Domino accipietis retributionem.*

Iustificandi vim quoque: nam, Luc. 18. *Publicanus oratione facta descendit iustificatus.*

QVÆSTIO XLVI.

An oratio sit necessaria & utilis, ut Pater, Hora, Cantus?

LXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANVS Monhemius solus ait, Deum id petentibus dare, quod vltro daturus erat.

LUTHERO-CALVINISTÆ negant orationē esse Satisfactoriam, aut Meritoriam; Impetratoriam esse cōcedunt, sed non remissionis peccatorum, & iustificationis.

CHRISTVS. At ego dico, Luc. 18. *OPORTEET semper orare, & nunquam desicere.* Hęc necessitas est. Mar. 3. *Videte, vigilate, & orate.* Mar. 14. *Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem.* Ideo docui orare, Mat. 5. *Pater noster, qui. &c.*

2. Sic necesse est ad rectē viuendum: Nam Ioan. 15. *Sine me nihil potestis.* Omni no Deus dixit, *ut disperderet eos: si non Moyses electus eius steteret in confractioe eius.* Pl. 105. Deinde Mat. 17. *Hoc genus demoniorum non eicitur, nisi in oratione & ieiunio.* Quō Augustini vox verior est, term. 1. de S. Steph. *Si S. Stephanus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet.* Ita Isaac sciebat suam seminis futuram benedictionem, Gen. 25. & tamen orabat pro Rebecca fecunditate. Helias, 3. Reg. 18. orabat pro pluuia, quam præciebat. Tobias, c. 6. Saram futuram suam sciebat; orabat tamen vt à dæmonio seruarietur.

Quæ singula docent orationis & Necessitatem, & Utilitatem, & Meritum;

LXX. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINIANI quidam Orationis Dominicæ petitiones esse volunt duntaxat sex, duas vltimas in vnam contrahentes. In quinta verò petitisolum panem corporalem.

CHRISTVS. Istud Nouare est: verè primi expositores. Orationis meæ seprenas docuere petitiones. Aug. Ansel. &c. Alij exponunt eam, de numero nō solliciti. Et ipse apud Matthæum octo, apud Lucam quatuor tradidi beatitudines: Sic alios & alio tempore docui orare apud Matthæum & alios apud Lucam.

LXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO CALVINISTÆ septem Horas canonicas è medio tollunt, & infectantur.

CHRISTVS. At ego, *quotidie docens in templo,* Horarum apud Iudæos vsum; inde ab Dauide institutore obseruatum, nunquam coargui: Neque Dauidem perstrinxi, Horarias suas preces sæpius in Psalmis commemorantem. Vide meum *Luthero cal. p. 4. quæst. 86.*

2. Esdras, Daniel cæterique earum obseruatores meritā in scripturis ferunt laudem.

3. Eisdem quoque Apostoli mei sanctè sunt imitati. *Act. 23.*

4. Et verò sancta est in Horarum cultu ratio & intentio.

DE Cantu Horarum. Officiorumque Diuinorum, par ratio est, iustitia, & laus.

2. Ha-

2. Haberque exempla Angelorum,
 Davidis.
 3. Turbæ accinentis mihi *Osanna*.
 4. Meum dicentis hymnum Cœna
 facta.
 5. Et Præceptum Apostolicum, *Col.*
 3. cum S. Traditione Ecclesiæ.

QVÆSTIO XLVII.

*Ieiunium an qua secum trahat culpanda ac
 reformanda?*

LXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ negant rem-
 pus cœnæ statum obseruandum esse.

II. Ab vilo nos cibo posse inquinari ad pec-
 caum.

III. Delectum igitur ciborum negant cole-
 randum.

IV. Eoque minus lege diuina, vel in genere
 præceptum esse.

V. Ecclesiastica autem lege id iniungi con-
 scientiis posse pernegant.

VI. Aut Dei esse cultum meritorium seu sa-
 tisfactorium. Vide *Luthero-c. p. 4. qq. 88. 89. 90.
 91. 92. 93.*

CHRISTVS. I. Statum soluendi
 ieiunij tempus rite ab Ecclesia est indi-
 ctum; cum exemplo sit ei Judaica Eccle-
 siæ ieiunium, non solui nisi vespero fero
 consuetum. *Dein* Natura ipsa rerum sua-
 rum ortus, occasusque obseruat statis
 temporibus recurrentes: sic & animalia
 cœli, terrarum, vndarumque: *fecit* nam-
 que *Deus omnia in numero, pondere & men-
 sura.*

Quò rectius Ecclesia: *Matth. 18*
quam qui non audierit, sit tibi sicut ethi-
opi.

II. Dixi: *Luc. 11. Ecce, omnia munda sunt
 vobis.*

2. Et Petro immunditiam animalii-
 um excusanti; *Act. 11. Quod Deus puriffi-
 cavit, tu commune ne dixeris.* Adcò, *Tir. 1.
 Omnia munda mundis.*

3. *Mat. 7. Sic & vos imprudentes istis?
 Non intelligitis; quia omne extrinsecus in-
 troiens in hominem, non potest eum coinqui-
 nare: quia non intrat in cor eius.* Sic & *Mat.
 15.*

III. Ciborū delectus ita temporarij
 ieiunij ritui ac instituto est necessarius;
 sicut omni tēpore vitæ ac victus Tōpe-
 rantia. Id celebrati per Scripturam re-
 iunatores sat testantur vt *Daniel, c. 10.*
Baptista, Mat. 3. Timotheus in 1. c. 5. Ne-
 que vsquam Scriptura dicit eos, qui iei-
 unarunt, denique carnes comedisse.

IV. Lege diuina ipse præcepti ieiu-
 nium in genere & vniuersè:

1. *Mat. 6. Cùm ieiunas, unge caput.* Mo-
 dum ieiunandi trado sic, vt præcepti ne-
 cessitatem præsuppositam voluerim
 subaudiri.

2. Isto, *Mat. 9. Cùm auferetur ab eis spon-
 sus, TVNC IEIUNABVNT,* & prædixi
 futurum; & Præcepti vt legislator.

3. Quò rectius & constantius vnanimis
 omnium S. Patrum huc conuenit con-
 sensus.

4. Veteris Test. præceptum, ex natu-
 ræ acceptum Curia, in vsum inuasit
 communem; vt exemplorum & multi-
 tudo, & magnitudo, & certitudo id dis-
 putari non sinat.

V. Ecclesiæ lex sacri ieiunij, ad tem-
 pus definiti, cum ciborum delectu, obli-
 gat in conscientia; pro iure omnis iustæ
 legis.

1. Hinc Apostolicum Conc. *Act. 1.* iuste interdixit usum sanguinis & suffocati idque ad tempus; eò quod Iudæi ab his abhorrebant, Gentes sunt iussi ab ijs abstinerere; quò facilius coalescerent fideles. *Ida.* verum erat præceptum: nam *idco, Act. 15. Paulus perambulabat Syriam & Ciliciam, præcipiens custodire præcepta Apostolorum & Seniorum.* Istud secuta & imitata sunt Concilia complura, quorum in media congregatione ego fui.

2. *Ionadab, Jer. 35.* licite posteris vini potum interdixit. *Hestera, c. 9.* cum *Marchæo,* cunctis Iudæis ieiunium solenne imposuerunt; idemque gens ea perpetuum iussit. *Zach. 4.* Magistratus constituit ieiunia quarti, quinti, septimi, decimique mensis; quæ ante nunquam fuerant. Velle autem ista *Tisciano Chylas* arguere, nimium hagiomachia scelere non caret.

VI. Utilitas ieiunij est tam multiplex, quam efficax. I. Carnem subigit spiritui domitam. Hinc, *1. Cor. 9. Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo,* scilicet ieiunio, ait *Chryl. Ambr. &c.*

II. Animam disponit ad orationem: Ita *Moyles, Exo. 34.* se ad Colloquium cum Deo parabat. *Helias, 3. Reg. 19.* ut Deum videret in *Horeb:* *Daniel* ut reuelationes acciperet.

III. Præstat gratum Deo *CVL TVM,* quatenus ad eius honorem suscipitur ex obedientia Ecclesiæ. Inde laudauit *S. Ananiam, Luc. 2.* quæ coluit Deum ieiunijs & orationibus, *κατεύεσσα;* idque voluntariè, non ex præcepto.

IV. Satisfacit Deo. *1. Reg. 7.* Israelitæ ieiunijs à placato Numine etiam *Viduarum* contra hostes abstulerunt. *Achab, 3. Reg. 21.* irâ Dei ex occiso *Naboth* fregit, vicitque ieiunio. Item Iudæi, *Essther 4. Iudith, 4. Niniuitæ, I. el. 2.*

V. Meretur beneficia Dei. *1. Sic, 1. Reg. 1. Anna h. loma,* ait Hieronymus, inanem cibo ventrem filij meruit implere. *Dauid, 2. Reg. 12.* agro filio studuit vitam impetrare.

Sara, Tob. 3. demonio liberatur. *Eccl. Mat. 17.* Est genus demoniorum, quod non exiit, nisi ieiunio & oratione. 2. Quare, *Mat. 6. Cum ieiunas, unge caput tuum, & faciem tuam laua, ne videaris hominibus ieiunans. Et Puer tuus, qui videt in absconditis, REDDET TIBI.* E contra ibid. Exterminant hypocritæ facies suas, ut pareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis, qui acciperunt mercedem suam. Quæ merces primariò quidem est donum; quia ex Dei gratia fit ieiunium; at secundariò est quoque debitum: ob promissionem.

ANTICHRISTI QVADRIPERTITI LVTHE- RO. CALVINIANI

F I N I S.

Sit Laus TRINIVNO, & Diuis: Fructusq; Labori.
Gloria sit CHRISTO: Confusioq; Antagonista.

GENEA

RVM,
tur ex
S. An
& o-
tariè,

melitz
Vidto
chab,
n fre-
Eßha

i. Reg
i, ina
mpie-
ni vi

r. Et,
a est
uare,
m, &
us u-
diti,
ermit-
n hi-
uare
es pu
& Dei
d est
n.

EA-

